

Jaarverslag 2023

museum
Rembrandt
huis

Inhoud

Voorwoord	4
Missie, visie en merkwaarden	8
2023 in vogelvlucht	14
Meesterplan Fase 1	32
Marketing, Sales en Communicatie	36
Educatie	46
Collectie	54
Development	60
Vrienden van Het Rembrandthuis	66
Veiligheid, duurzaamheid en onderhoud	70
Organisatie	74
Raad van Toezicht	84
Financiën	92
Medewerkers en vrijwilligers	98

Voorwoord

Ik kan volmondig verklaren: 2023 was een belangrijk, druk en zinderend jaar voor Museum Rembrandthuis. We hadden er lang naartoe geleefd en toen was het ineens zover: van 1 november 2022 tot 18 maart 2023 sloten we het museum voor publiek in het kader van de verbouwing Meesterplan fase 1. Dit vroeg om een extra grote inspanning van alle betrokkenen. Met grote trots op mijn team en alle betrokken externen, kan ik concluderen dat de inspanningen loonden: het resultaat van de verbouwing is prachtig geworden.

We hebben 30% meer Rembrandt toegevoegd: er is een derde meer publieksruimte gecreëerd. Maar het museum is niet alleen fysiek groter geworden - de bezoekerservaring is verrijkt met een nieuwe, meerstemmige multimediatour in dertien talen en een nieuwe huisgids in zes talen, waarmee we hebben bijgedragen aan onze doelstelling om onze impact te versterken op maatschappelijk, museaal en kunsthistorisch terrein. Ook hebben we de duurzaamheid van het gebouw verbeterd en de toegankelijkheid vergroot, met name voor mensen met een visuele beperking. De fysieke toegankelijkheid, altijd een uitdaging in een historisch woonhuis, is met de verbouwing verbeterd door de productie van een multi-zintuiglijke tour voor mensen met een visuele beperking. Deze tour, geproduceerd samen met ervaringsdeskundigen en gespecialiseerde organisaties, is niet zozeer gericht op kijken, maar op horen, voelen en ruiken. Onderdeel van de tour zijn ook de reuk- en voelobjecten die in verschillende ruimtes van het museum zijn geplaatst. Verder is het verhaal van het museum (zowel in de vaste presentatie als in tijdelijke tentoonstellingen) persoonlijker en

meerstemmiger geworden – met een blik op Rembrandt en zijn tijd vanuit meerdere perspectieven – waardoor bezoekers zich beter kunnen herkennen in het verhaal en zich thuis kunnen voelen bij Rembrandt.

Een heropening vraagt natuurlijk om een groot feest, niet alleen voor onszelf maar ook voor al onze samenwerkingspartners en bezoekers van over de hele wereld, met Amsterdammers in het bijzonder. Op 16 maart 2023 opende burgemeester Halsema het vernieuwde museum en startte het heropeningsweekend met tal van activiteiten en twee mooie presentaties, waarbij Amsterdammers het museum gratis konden bezoeken. Sindsdien zijn er nog meer prachtige tentoonstellingen gemaakt en heeft het museum prestigieuze bruiklenen van schilderijen van Rembrandt kunnen tonen. Hiermee hebben we het museum weer terug op de kaart gezet en de harten van het publiek herwonnen. Met demonstraties, workshops en *Rembrandt Open Studio* hebben we laten zien hoe inspirerend het vakmanschap van Rembrandt is en hoe leuk het is om dingen te maken. En onze tattooweek met de wereldberoemde Amsterdamse makers Schiffmacher & Veldhoen werd zelfs wereldnieuws!

De komende jaren willen we ons verder onderscheiden van andere musea door een sterke focus op vakmanschap, op het maken en de makers. Daarmee gaan we terug naar de kern van wat wij zijn, want vakmanschap past bij de geschiedenis van dit huis dat in de zeventiende eeuw ook functioneerde als een opleidingsinstituut en plek van talentontwikkeling. Daarbij blijven we maatschappelijke thema's als diversiteit, inclusie,

toegankelijkheid en duurzaamheid omarmen, integreren en verder vormgeven. Dankzij de steun en inzet van mijn geweldige team, onze Vrienden en Huysgenoten, trouwe én nieuwe fondsen en sponsors, alle samenwerkingspartners en natuurlijk de vele duizenden bezoekers die het magische Rembrandthuis elk jaar weer bezoeken, kijk ik hier met veel vertrouwen en enthousiasme naar uit.

Milou Halbesma
Directeur-bestuurder

MILOU HALBESMA (RECHTS) TIJDENS DE HEROPENING VAN HET MUSEUM. FOTO: JORIS LOUSBERG

Missie, visie en merkwaarden

De verbouwing was het uitgelezen moment om de merkstrategie, visuele identiteit en de communicatie te vernieuwen. Het doel is om aandacht te genereren voor het (vernieuwde) museum, structureel meer Nederlandse en vooral Amsterdamse bezoekers te trekken en het museum aantrekkelijk te maken voor potentiële samenwerkingspartners en financiers. Onze visie, missie en positionering zijn als volgt aangescherpt:

Visie: Nergens ter wereld kom je dichterbij Rembrandt dan in Museum Rembrandthuis.

Missie: Wij willen de wereld inspireren met Rembrandt, zijn werk en zijn leven.

De nieuwe merkwaarden van Museum Rembrandthuis zijn zoals Rembrandt zelf:
**Eigenzinnig, Nieuwsgierig, Amsterdams,
Huiselijk**

Ontmoet Rembrandt in zijn eigen huis. Hier, in hartje Amsterdam, woonde en werkte hij negentien jaar lang. Het huis waar hij vol ambitie begon, maar dat hij door financiële problemen moest verlaten.

Bijna 400 jaar later is Museum Rembrandthuis het enige museum ter wereld dat volledig is gewijd aan Rembrandt. Elke kamer van Rembrandts huis heeft een eigen verhaal. Hier beleefde hij lief en leed. Hier verzamelde hij kunst en rariteiten van over de hele wereld, leidde hij zijn leerlingen op en ontving hij zijn klanten. Hier keek hij uit over een stad die volop in verandering was. En maakte hij zijn meesterwerken. Hier werd hij de allergrootste.

Stap in de zeventiende eeuw. Laat je verrassen door het leven van de mens achter de kunstenaar, door Rembrandts kunstwerken en eigenzinnige blik op de wereld. Het museum bezit bijna alle etsen van Rembrandt: een collectie van wereldformaat. In verrassende tentoonstellingen ontdek je Rembrandts werk en zijn invloed op zijn tijdgenoten, navolgers en hedendaagse kunstenaars. Laat je inspireren door de mens, de maker, zijn thuis, zijn stad en zijn tijd.

Welkom in Museum Rembrandthuis.
Dichterbij Rembrandt kom je niet.

FOTO: AAD HOOGENDOORN

FOTO: JONI ISRAELI

2023 in vogelvlucht

Feestelijke heropening

Na een maandenlange verbouwing kregen genodigden alvast een sneak preview van het hernieuwde museum op donderdag 16 maart. We organiseerden een Amsterdamse avond in de Zuiderkerk, waarbij het museum officieel werd geopend door burgemeester Femke Halsema, gevolgd door woorden van welkom door directeur Milou Halbesma en hoofd Collectie en Educatie Epcó Runia, en muzikale

intermezzo's door Sophie Straat en het ZO! Gospel Choir. De grote publieksopening vond plaats in het weekend van 18 maart en was in handen van Thymen, de kinderburgemeester van Amsterdam. Amsterdammers waren het hele weekend welkom om gratis een bezoek te brengen aan het huis van de beroemdste kunstenaar van Amsterdam. En er was niet alleen feest in het museum zelf. Tien Rembrandt-locaties in de binnenstad openen speciaal hun deuren met een gratis programmering: Stadsarchief, Oude Kerk, De Waag, H'ART Museum, Oude Kerk, De Waag, Oude Kerk, De Waag, Tivoli Doelen Amsterdam Hotel en Ons Lieve Heer op Solder.

Tekenkunst

We openen het vernieuwde museum met de tentoonstelling *Tekenkunst*, die van 18 maart t/m 11 juni te bezoeken was. Voor het eerst in Europa waren 74 tekeningen van onder andere Rembrandt, Bol en Maes uit The Peck Collection (Ackland Art Museum, USA) te zien, op de plek waar Rembrandt zelf zijn tekeningen maakte. De tentoonstelling was ingedeeld in zeven hoofdstukken, die samen de centrale vraag beantwoordden: 'Waarom maakte een zeventiende-eeuwse kunstenaar tekeningen?'. In de nieuwe, derde tentoonstellingszaal organiseerden we workshops tekenen met zeventiende-eeuwse technieken en materialen. Deze tentoonstelling is georganiseerd in samenwerking met het Ackland Art Museum at the University of North Carolina at Chapel Hill. Er was ook een uitgebreide programmering rondom de tentoonstelling, waarbij de focus lag op het plezier van tekenen, met o.a. twee happenings met een rondleiding, masterclass zeventiende-eeuwse tekenmaterialen en

FOTO'S: MIKE BINK

workshops tekenen met kunstenaars Caren van Herwaarden en Marisa Rappard, een Urban Sketch Day in samenwerking met de Urban Sketchers Nederland en Drawing Dates, waarbij kunstenaar Arno Kramer portfolioreviews voor tekenaars deed.

Titus is weer thuis

Gelijktijdig met de tentoonstelling *Tekenkunst* was ook een bijzonder schilderij te gast in het museum, onder de noemer *Titus is weer thuis*. Museum Rembrandthuis heeft geen schilderij van Rembrandt in bezit. Daarom streven we ernaar om - indien mogelijk - altijd een bruikleen van een schilderij van Rembrandt in huis te hebben. In 2023 was dat Rembrandts beroemde schilderij van zijn zoon Titus uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen. Na bijna 400 jaar keerde het schilderij terug naar de plek waar Rembrandt het heeft gemaakt, in het huis waar Titus is geboren. Een speciale ruimte in de tentoonstelling *Tekenkunst* bood een unieke ervaring: via de multimediatour konden bezoekers een drietal slow watching-opties kiezen.

Buitenlandse tentoonstelling

Van 26 april t/m 30 juli reisde een deel van onze eigen collectie Rembrandt-etsen naar het Nationale Museum van Ljubljana, Slovenië. Directeur Milou Halbesma en hoofd Collectie en Educatie Epcó Runia openden daar namens Museum Rembrandthuis de tentoonstelling *Rembrandt, Prints by the Greatest Old Master from the Rembrandt House Museum, Amsterdam* in aanwezigheid van onder andere de Sloveense Minister van Cultuur en de Nederlandse Ambassadeur in Slovenië. De tentoonstelling was een vervolg

FOTO: MIKE BINK

The art of
KUNST
Drawing
Collection (USA)

INSPIRATIE
ON HET TOEWIJEN
Inspiration

FOTO: MIKE BINK

FOTO'S: AAD HOOGENDOORN

op een eerdere tentoonstelling, die ca. 20 jaar geleden aldaar heeft plaatsgevonden. In totaal trok de tentoonstelling 15.000 bezoekers en was er sprake van overweldigende persaadacht van lokale en nationale media in Slovenië.

The Poor Man's Rembrandt Project

Van 19 t/m 25 juni werd de Open Studio-ruimte in de moderne museumvleugel omgebouwd tot tattooostudio voor *The Poor Man's Rembrandt Project*. De wereldberoemde makers en tattooogrootmeesters van Schiffmacher & Veldhoen zetten gedurende een week tatoeages geïnspireerd op Rembrandt-etsen. Rembrandt en Schiffmacher & Veldhoen hebben veel gemeen: ze zijn wereldberoemd, grootmeesters in hun vak en diepgeworteld in het DNA van Amsterdam. Ook hun kunst kent belangrijke overeenkomsten: bij zowel etsen als tatoeages begint het met een tekening, die vervolgens met inkt en naald op het medium wordt aangebracht. Waar Rembrandt een koperplaat en vel papier gebruikte om zijn compositie tot een ets te maken, brengen tatoeëerders hun tekening aan op de menselijke huid; een kunstwerk dat je levenslang altijd bij je draagt. Voor het zetten van een Rembrandt-tatoeage konden bezoekers zich aanmelden via de museumwebsite of spontaan binnenlopen. Niet alleen zorgde dit evenement voor ongekende persaadacht, van CNN tot de Korean Times, ook verkocht het collector's item T-shirt dat was ontwikkeld vrijwel direct uit in de winkel.

Rembrandt & de liefde

Vanaf 2023 willen we elk jaar gedurende de zomermaanden onze eigen collectie Rembrandt-etsen presenteren, telkens

vanuit een specifiek thema of frisse invalshoek, en altijd onder de noemer *Rembrandt &*. In 2023 was het thema 'liefde'. In de tentoonstelling *Rembrandt & de liefde* (1 juli t/m 15 oktober) keken bezoekers door Rembrandts ogen naar dramatische liefde, speelse liefde, ouderliefde, naastenliefde en de liefde tussen mens en dier. Maar ook Rembrandts voorliefdes voor wandelen en het verzamelen van rariteiten kwamen aan bod. En natuurlijk ontbrak Rembrandts grootste liefde niet: zijn vrouw Saskia. In de nieuwe, derde tentoonstellingszaal organiseerden we workshops tekenen. Nieuw was dat we zelf een vormgevingsconcept hebben gemaakt dat ieder jaar gebruikt kan worden (de kleuren kunnen gewisseld worden), waarmee we bijdragen aan duurzaamheid en kosten besparen. Ter gelegenheid van deze tentoonstelling is ook een gelijknamig boekje uitgebracht, waarmee we de eigen collectie verder ontsluiten voor een groot publiek.

Rembrandts pauwen

Gelijktijdig met *Rembrandt & de liefde* hadden we een presentatie van een bijzondere bruikleen in een van de tentoonstellingszalen: *Rembrandts pauwen*. In dezelfde tijd dat Rembrandt zijn huis aan de Jodenbreestraat betrok, schilderde hij zijn *Stilleven met pauwen*. Misschien maakte hij het zelfs speciaal voor zijn nieuwe huis. Het is een bijzonder werk binnen zijn oeuvre: Rembrandt maakte slechts één ander geschilderd stilleven. Het *Stilleven met pauwen*, dat doorgaans in de Eregalerij van het Rijksmuseum hangt, was nu voor het eerst te zien in Museum Rembrandthuis. Het kabinet dat was gebouwd voor de bruikleen van het Titus-schilderij, is hiervoor hergebruikt. Na het succes van de slow watching bij

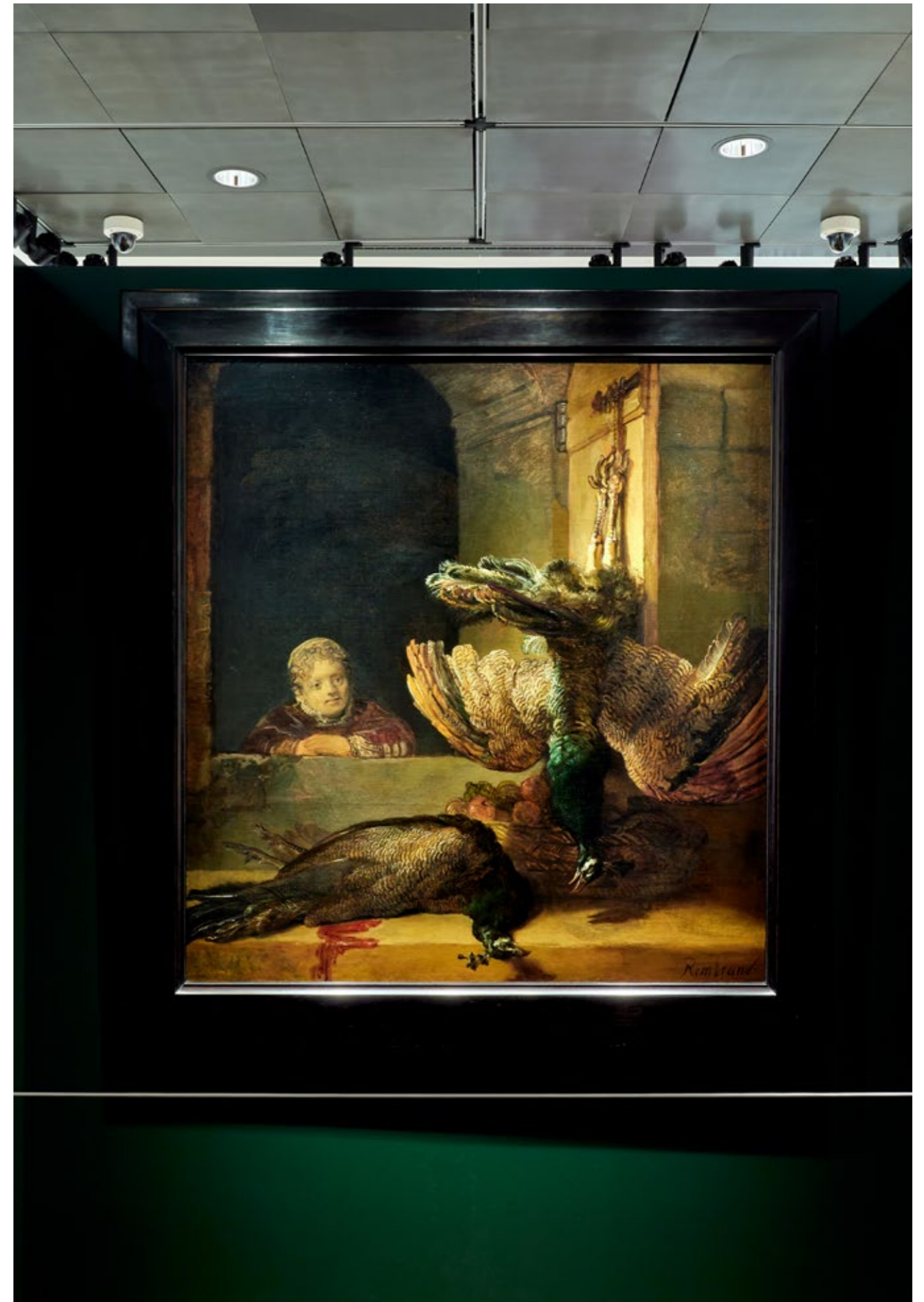

FOTO: AAD HOOGENDOORN

ABUL HISHAM IN REMBRANDT OPEN STUDIO. FOTO: AAD HOOGENDOORN.

het Titus-schilderij is ook hier een speciaal multimedia-aanbod voor gemaakt om vol aandacht naar dit schilderij te kunnen (leren) kijken.

Rembrandt Open Studio

Van 1 oktober t/m 15 november vond de tweede editie van *Rembrandt Open Studio* plaats. Twee hedendaagse kunstenaars, Guy Vording en Abul Hisham, verplaatsten hun studio's naar de Open Studio-ruimte in het museum. Al in de zeventiende eeuw was Rembrandts huis een *creative hub*: een plek waar Rembrandt en zijn leerlingen elke dag kunst maakten. Nu, 400 jaar later, krijgen kunstenaars weer de kans om in Rembrandts huis te werken. Hisham en Vording hebben net als Rembrandt een geheel eigen stijl en eigenzinnige blik op de wereld. Ook zijn beide kunstenaars, net als Rembrandt, echte verhalenvertellers. In één beeld weten ze een herinnering, maatschappijkritiek, situatie of karakterschets te vangen. Voor bezoekers was *Rembrandt Open Studio* een unieke kans om dicht bij het maakproces van kunst te komen, voor de twee kunstenaars was het een geheel nieuwe ervaring om zo nauw contact met het publiek te hebben terwijl ze aan het werk waren. Van beide kunstenaars is na afloop van *Rembrandt Open Studio* werk aangekocht voor de collectie van Museum Rembrandthuis.

Framing Rembrandt

De laatste tentoonstelling van 2023 was *Framing Rembrandt*, te zien van 4 november 2023 t/m 4 februari 2024. Sinds de zeventiende eeuw is Rembrandt op verschillende manieren getypeerd: als een man van het volk, een tegendraads kunstenaar, een held, een miskend genie en een heilige.

GUY VORDING IN REMBRANDT OPEN STUDIO. FOTO: AAD HOOGENDOORN.

In de tentoonstelling *Framing Rembrandt* onderzocht Museum Rembrandthuis vier eeuwen beeldvorming rondom Rembrandt aan de hand van schilderijen, prenten, archiefstukken en andere verrassende objecten. Gaandeweg is een aantal hardnekkige mythes rondom Rembrandt ontkracht. Daarnaast is een van de tentoonstellingszalen omgebouwd tot bioscoopzaal, waar fragmenten zijn vertoond van de zes fictiefilms die tussen 1920 en 2007 over Rembrandt zijn gemaakt. Ook nam Museum Rembrandthuis zijn eigen framing van Rembrandt onder de loep: hoe doet het museum zelf mee aan de beeldvorming van Rembrandt?

Museumnacht 2023

De opening van de tentoonstelling *Framing Rembrandt* viel samen met Museumnacht Amsterdam. Dit hebben we aangegrepen om alle Museumnacht-kaarthouders uit te nodigen voor de vip-première van de tentoonstelling. De rode loper lag uit en er waren fotografen, cocktails, popcorn en muziek. Er was een speciale quiz om erachter te komen op welk type Rembrandt jij het meest lijkt - de uitkomst konden bezoekers vervolgens tijdens een workshop vastleggen in een ets. In het oude huis vertelden museumdocenten verhalen over Rembrandt en zijn leven en werk in dit pand. Museum Rembrandthuis trok tijdens de Museumnacht Amsterdam in totaal 1.622 bezoekers, voornamelijk uit de leeftijdscategorie 20 - 35 jaar.

FOTO'S: AAD HOOGENDOORN

Meesterplan Fase 1

Op 1 november 2022 sloot het museum voor de verbouwing Meesterplan fase 1. Na twee weken leegruimen is aannemer Jurriëns op 15 november 2022 gestart met de verbouwwerkzaamheden. De verbouwing werd mede begeleid door architectenbureau BiermanHenket, het interieur door Lies Willers. Aanvankelijk was er een ingrijpender verbouwingsplan, maar dat is vanwege de coronacrisis en daaruit voortvloeiende bezuiniging opgedeeld in twee fases: Meesterplan fase 1 en Meesterplan fase 2. Die tweede fase, met de vernieuwing van de klimaatinstallatie en een meer uitnodigend entreegebied, is in de planning doorgeschoven naar de periode na 2028.

De verbouwing van Meesterplan fase 1 is binnen tijd en budget uitgevoerd. De verbouwing kostte circa € 1,8 miljoen en is grotendeels door externe financiers gedekt. Het museum droeg aan de investeringskosten € 235.000 bij uit eigen middelen en dekte de inkomstenderving vanwege de sluiting uit eigen middelen. Door de verbouwing is een derde meer publieksruimte gecreëerd op de zolderverdieping.

Dit was mogelijk doordat personeelsruimtes konden verhuizen naar het gehuurde kantoorpand naast Museum Rembrandthuis. Het vernieuwde Museum Rembrandthuis biedt naast een vernieuwde hedendaagse en persoonlijke storytelling via de multimediatour ook vijf nieuwe museale ruimtes: een proloogruimte, een kamer met een tijdlijn van Rembrandts leven en werk, een etszolder, een epiloogruimte en een multifunctionele Open Studio-ruimte in de moderne museumvleugel.

Ook hebben we de duurzaamheid van het gebouw verbeterd en de toegankelijkheid vergroot, met name voor mensen met een visuele beperking. Om de beleving in het huis te vergroten voor mensen met een visuele beperking hebben we in samenwerking met het inclusieve ontwerpbureau Tactile Studio en Stichting Geluid in Zicht een nieuwe interactieve laag toegevoegd aan de museale vertelling over Rembrandt. Er zijn drie reukstations en drie voelobjecten gerealiseerd in de keuken, het prentenkabinet, de kunstcaemer en het atelier van Rembrandt. De stations zorgen ervoor dat je niet enkel door zicht en geluid het huis kan verkennen, maar ook door middel van reuk en tast. Ter begeleiding is op het multimedia-device een speciale tour voor bezoekers met een visuele beperking gemaakt, die bijdraagt aan zowel de beleving als aan de veiligheid tijdens bezoek.

FOTO'S: AAD HOOGENDOORN

Marketing, Sales en Communicatie

Wat de populariteit en reputatie van het museum onder bezoekers betreft, komt het museum van ver. Onder het nationale publiek hadden we in 2020 een spontane merkbekendheid van 1% en een bezoekingententive van 3%. Onze NPS-score (Net Promoter Score, oftewel de mate waarin de bezoeker het museum aan anderen zou aanbevelen) was en is uitzonderlijk hoog. Voor 2023 was de NPS 54 voor de Nederlandse bezoeker en 74 voor de internationale bezoeker (t.o.v. 51 in de sector) – is men eenmaal in huis, dan is de bezoeker een fan.

Na de verbouwing en heropening van het museum hebben we onze nieuwe marketingstrategie geïmplementeerd, met als doel om aandacht en steun te genereren voor het vernieuwde museum en structureel meer Nederlandse en vooral Amsterdamse bezoekers aan te trekken. De nadruk ligt op de onderscheidende plek die Museum Rembrandthuis heeft in het museale *umfeld* en de onlosmakelijke verbondenheid met Amsterdam. In het museum ontdek je niet alleen de kunst, maar ook de context: Rembrandt de mens, zijn huis, zijn buurt en zijn tijd. Museum Rembrandthuis is meer dan een kunstmuseum; je staat er midden in Rembrandts wereld. De belofte Dichter bij Rembrandt kom je niet is het vertrekpunt voor de nieuwe identiteit, beleving en campagnes.

In samenwerking met reclamebureau The Family hebben we een nieuwe huisstijl ontwikkeld die ons in staat stelt om herkenbaar, consistent en middenbreed ons verhaal te vertellen. Ons nieuwe logo is geïnspireerd op Rembrandts handtekening. Zijn huis heeft een centrale plek gekregen als icoon en asset in de communicatie-uitingen. De kleuren van

KINDEROPENING VERNIEUWDE MUSEUM. FOTO: JONI ISRAELS.

de nieuwe huisstijl komen rechtstreeks uit Rembrandts eigen palet en kunstwerken.

De heropening was het moment om de aangescherpte merkidentiteit en huisstijl te lanceren voor het grote publiek. Met de heropeningscampagne hebben we ons voor het eerst vrijwel alleen gericht op de inwoners en bezoekers van Amsterdam. In de laatste weken van verbouwing werd Amsterdam opgewarmd voor de heropening:abri's zijn ingezet als outdoor-museum: afdrukken van Rembrandts etsen (gereproduceerd met de oorspronkelijke techniek) waren te zien op locaties die een directe link met de ets zelf hebben. Tien dagen voor de heropening volgde een sociale mediacampagne met bekende en onbekende Amsterdammers, die vertelden over hun band met Rembrandt en Amsterdam. Dit werd aangevuld met oproepen in de lokale media om naar het heropeningsweekend te komen, gratis voor Amsterdammers. Zelfs de ondernemers in de buurt deden mee, door Rembrandt-etsen met die oproep bij hun kassa te plaatsen of in de etalage te zetten. In het weekend van 18 maart 2023 opende niet alleen het museum zijn deuren voor het publiek, alle Rembrandt-gerelateerde locaties in de binnenstad openden gratis hun deuren met een speciale programmering, ontsloten via een (digitale) wandelroute die is ontwikkeld door Mastercard. Zo brachten we de hele stad dichterbij Rembrandt.

Na de heropeningscampagne volgden individuele campagnes rondom tentoonstellingen, evenementen en programmering, uiteraard in dezelfde consistente huisstijl. Zo is er in 2023

een nieuw, herkenbaar en dynamisch beeld van Museum Rembrandthuis gelanceerd.

Bezoekcijfers

Museum Rembrandthuis heeft in de maand na heropening op 18 maart 2023 een recordaantal van 40.517 bezoekers ontvangen. Nog nooit eerder verwelkomde het museum in een maand tijd zoveel mensen. Gedurende het openingsweekend was 63% van het bezoek Nederlands, waarvan 60% uit Amsterdam kwam. Dit is op alle fronten een record. De maanden maart, april en mei 2023 braken alle voorgaande cijfers. In juni 2023 zagen we zoals gebruikelijk een terugval van bezoekers. Hier waren twee redenen voor: het museum had een sterke heropeningscampagne, wat in de eerste periode na de heropening urgentie gaf voor bezoek. Tevens was er sprake van het zogenaamde Vermeer-effect: met name in het groepsbezoek zagen we een combibezoek van het Rijksmuseum en Museum Rembrandthuis. De Vermeer-tentoonstelling sloot op 4 juni, waarna ook onze bezoekersaantallen terugliepen, om vervolgens in het zomerseizoen weer aan te trekken. Uiteindelijk sloten we 2023 af met 226.304 bezoekers. Van dit totaal bestond de grootste groep uit Nederlanders (18,51 %), op de voet gevolgd door Amerikanen (15,93 %), Fransen (9,95%), Duitsers (7,21%) en Italianen (4,18%). Opvallend was de groep Poolse bezoekers: 2,14%.

Samenwerking met de buurt

Het is de ambitie van het museum om steviger geworteld te zijn in de buurt rondom Museum Rembrandthuis en

in heel Amsterdam. Diverse medewerkers zijn actief in overleggen om dit te bevorderen. Zo participeren wij in het Plantageoverleg, waar gezamenlijk wordt ingekocht op het gebied van bijvoorbeeld energie. Ook zijn we actief binnen het OAM (het Overleg Amsterdamse Musea), de Stuurgroep Nieuwmarktbuurt en de Stuurgroep Culturele Wallen, en is het hoofd Marketing bestuurslid van de Biz Breestraten.

Persaandacht

In 2023 was Museum Rembrandthuis veel in de media met 822 vermeldingen in de geschreven pers (print en online), op tv en op de radio. In totaal leverde dit een pr-waarde op van bijna € 7,5 miljoen. We kunnen spreken van twee overduidelijke pieken in persaandacht in 2023: de heropening (met de nieuwe positionering) van het museum en *The Poor Man's Rembrandt Project* waren ongekend succesvol als het gaat om pr-waarde. Met de heropening hebben we ons weer nationaal op de kaart kunnen zetten. *The Poor Man's Rembrandt Project* was internationaal een *trending topic*: van Las Vegas en Londen tot Seoul en Melbourne. De formule waarbij we Museum Rembrandthuis koppelen aan Amsterdamse merken en makers met internationale allure is een gouden vondst voor beide partijen.

Sociale media

De stijgende lijn qua volgeraantallen op onze sociale media-kanalen zet door in 2023. In navolging van de Museumvereniging en andere culturele instellingen zijn wij in juni 2023 gestopt met Twitter/X, vanwege het negatieve sentiment; culturele journalisten hebben ook de overstap gemaakt naar

Instagram en LinkedIn. Een nieuw concept dat we wekelijks op Instagram en TikTok delen, is 'Curator Talks': iedere week vertelt een conservator over een object, een schilderij of een kamer in het huis. In 2023 hebben we zeven video's gepost. De taal van de video wisselt per conservator, soms Nederlands met Engelse ondertiteling, soms andersom. Het item is een groot succes; alleen al in de week van 27 november kregen we er hierdoor 1.000 nieuwe volgers bij op Instagram.

KANAAL	2023 (VOLGERS)		2022 (VOLGERS)	2021 (VOLGERS)
Instagram	39.800	+15%	34.500	31.900
Facebook	19.000	+ 6%	18.000	17.940
Tiktok	5.578		5.000	3.029
LinkedIn	3.637		3.186	2.530
X (wordt niet meer gebruikt)	6.321		6.500	6.274

Website

In 2023 werden 669.000 pagina's bekeken op onze website, met 261.000 unieke bezoekers in totaal. Het merendeel van onze bezoekers komt uit Nederland (circa 150.000). De verhouding mobiel versus laptop is 60/40%.

JAAR	PAGINAWEERGAVEN	UNIEKE BEZOEKERS
2023 (museum geopend vanaf 18 maart)	669.000	263.100
2022	772.961	266.443
2021	522.115	181.138

FOTO: JONI ISRAELI

Educatie

Museum Rembrandthuis wil de wereld inspireren met Rembrandt, zijn leven en zijn werk. Dit doen we ook middels onderwijs én in samenwerking met vertegenwoordigers uit de samenleving. In 2023 bezochten in totaal 3.181 scholieren het museum in 2023. Het merendeel (1.909) is afkomstig uit het voortgezet onderwijs, tegenover 682 uit het primair onderwijs en 493 vmbo-ers. Daarnaast hebben we volwassenen van het NT2-onderwijs ontvangen (71) en studenten uit het hbo en wo (78).

Vakantieprogrammering

Nieuw in het museum is de vakantieprogrammering. In de schoolvakanties zijn 48 workshops 'Etsen met Rembrandt' georganiseerd voor families, waaraan in totaal 528 mensen deelnamen, waarvan 93 met een Stadspas.

Toegankelijkheid

In de Week van de Toegankelijkheid (7-12 oktober 2023) is de multi-zintuigelijke tour voor bezoekers met een visuele beperking gelanceerd. In 2023 is ook een stagiaire gestart die onderzoek doet naar een nieuw toegankelijkheidsproject (prikkelarm bezoek). Een tweede stagiaire doet onderzoek naar de beste manier waarop we educatie in de scholenmarkt kunnen zetten.

Rembrandt onder de arm

Na een succesvolle editie in 2022, organiseerden we ook in 2023 workshops bij verzorgingstehuizen en ouderencentra in Amsterdam, *Rembrandt onder de arm*. Een bezoek aan Museum Rembrandthuis is voor kwetsbare ouderen altijd al ingewikkeld geweest vanwege de beperkte toegankelijkheid van Rembrandts oude huis. Door middel van deze teken- en etsworkshops konden zij toch dichterbij Rembrandt en zijn vakmanschap komen, dankzij inspirerende en verrassende activiteiten op locatie. In 2023 deden in totaal 89 ouderen mee aan deze workshops.

Rembrandt van de buurt

Museum Rembrandthuis en het modemerken Sumibu hebben de handen ineengeslagen en samen het project *Rembrandt van de buurt* gelanceerd. 40 jonge Amsterdammers tussen 16 en 25 jaar konden tijdens zes workshops hun creativiteit uiten en in de voetsporen treden van Rembrandt en Sumibu (opgericht door de Amsterdamse maker Georgy Dendoe). In 2023 vonden de workshops op drie locaties in Amsterdam plaats, waarbij deelnemers de vakmensen beter leerden kennen en hun eigen T-shirt ontwierpen. Alle ontwerpen zijn van 22 januari t/m 4 februari 2024 getoond in de Open Studio-ruimte, en de winnende ontwerpen zijn als T-shirts verkocht in de museumwinkel. *Rembrandt van de Buurt* is een samenwerkingsproject tussen Museum Rembrandthuis, Sumibu (Smib) en welzijnsorganisaties DOCK, Swazoom en Maakplaats 021. De volgende editie zal in het voorjaar van 2025 plaatsvinden.

FOTO'S: ROMARO PIERAU

MBO De Verrijking

De Verrijking is een organisatie die zich actief inzet voor jongeren die tussentijds of definitief zijn uitgevallen in het reguliere mbo-onderwijs. Het programma richt zich op jongeren tussen de 17 en 27 jaar oud die vaak vanwege persoonlijke omstandigheden niet verder kunnen studeren. Onder de deelnemende jongeren bestaan dan ook veel van de zogeheten “spookjongeren en dak- en thuisloze jongeren”. Wij verzorgden per klas drie kunst- en cultuurworkshops, die aansluiten bij ons museum en het vakmanschap van Rembrandt, met fotografie, etsen en *spoken word*. Aan deze pilot deden twee klassen (in totaal 80 deelnemers) mee, en in 2024 staan er weer nieuwe klassen gepland.

OF/BY/FOR ALL: Nieuw-West

Het OFBYFOR ALL-veranderprogramma is een van de instrumenten waarmee we onszelf leren duurzame relaties op te bouwen met gemeenschappen om ons heen. Sinds 2022 richt Museum Rembrandthuis zich op de volgende focusgroep: ‘Ouders/verzorgers uit Amsterdam Nieuw-West met kinderen in de basisschoolleeftijd die zich verbonden voelen met de Arabische cultuur en die geïnteresseerd zijn in ambachten, erfgoed en/of kunst’. In 2023 organiseerden we in samenwerking met het culturele centrum MAQAM een driegangendiner voor 30 geïnteresseerden, waarbij verteld werd welke Noord-Afrikaanse sporen er in Rembrandts tijd en kunst zichtbaar zijn. Dit vormde het vertrekpunt voor de ontwikkeling van een tentoonstelling in samenwerking met het Amsterdams Andalusisch Orkest onder de werktitel *Tulbanden, tapijten en Rembrandt*, die in 2026 te zien zal zijn.

FOTO: MIKE BINK

FOTO: AAD HOOGENDOORN

Collectie

Stichting Collectie

Eind 2019 is de Governance-structuur van Stichting Collectie Het Rembrandthuis gemoderniseerd. De stichting heeft tot doel het verkrijgen, beheren en (doen) exposeren van de (beeldende) kunstcollectie van het museum, alsmede het uitbreiden van deze collectie. De prentencollectie van het museum is volgens plan vóór aanvang van de verbouwing in 2022 verhuisd naar het Depot van het Amsterdam Museum waar we ruimte huren en de kunstwerken onder de beste museale condities bewaard worden. Alle kunstwerken van het museum zijn vervolgens ondergebracht in de Stichting Collectie Rembrandthuis. Op deze manier is de hele kunstcollectie voor de toekomst veiliggesteld, mocht de Stichting Museum Het Rembrandthuis ooit in zwaar weer komen.

Schenking

In 2023 ontving de Stichting Collectie Rembrandthuis een schenking van drie schilderijen van een particuliere verzamelaar die anoniem wenst te blijven. Het gaat om Pieter Lastmans *Offer van Manoah* uit 1627, Jan Pynas' *Abraham zendt Hagar en Ismael weg* uit 1614 en Jan Pynas' *Hippocrates bezoekt Democritus* uit 1614. De werken waren reeds in langdurige bruikleen en hingen op zaal. Het museum is bijzonder dankbaar deze belangrijke werken aan de collectie te kunnen toevoegen en de werken op zaal te kunnen behouden zodat de werken altijd te zien zijn voor ons publiek.

Aankopen

Museum Rembrandthuis heeft diverse aankopen gedaan, waarvan vele direct verband houden met tentoonstellingen in het museum.

Voor de tentoonstelling over Samuel van Hoogstraten (voorjaar 2025):

- » Hoogstratens boek 'De Inleyding tot de Hooge Schoole de Schilderkonst'.
- » Zeven losse prenten uit hetzelfde boek (ca. € 350).

Voor de tentoonstelling *Framing Rembrandt* (najaar 2023):

- » Twee prenten (samen ca. € 100).

Naar aanleiding van *Rembrandt Open Studio 2023*:

- » Twee werken van de deelnemende kunstenaars Abul Hisham en Guy Vording.

Een serie van dertien landschapsprenten ("Plaisante plaatsen" rondom Amsterdam), gemaakt door Geertruydt Roghman naar ontwerp van haar broer Roelant Roghman. Geertruydt Roghman is een van de weinige vrouwelijke prentmakers in de zeventiende eeuw; haar broer Roelant was een vriend van Rembrandt.

Onderzoek en kennisdeling

Drie lange termijn wetenschappelijke onderzoeksprojecten zijn voortgezet: 'Samuel van Hoogstraten' (in samenwerking met de UvA, het RKD en het Kunsthistorisches Museum in Wenen), 'Rembrandt en genre' (in samenwerking met onder andere de UvA, Syracuse University en Queen's University Kingston) en 'Rembrandt en theater' (in samenwerking met de UvA en Stadsarchief Amsterdam, resulterend in een tentoonstelling in 2024: *Regie: Rembrandt*). Het onderzoek naar de bouwgeschiedenis van het huis in samenwerking met de UvA is afgerond.

Er zijn ook enkele nieuwe onderzoeksprojecten opgestart:

- » We hebben een stipendium gekregen van het Cultuurfonds waarmee vanaf half oktober 2023 vijf maanden lang een assistent-conservator onderzoek doet voor de tentoonstelling *Rembrandt en de straat* (herfst 2025).
- » Met een student Geschiedenis van de Erasmus Universiteit is onderzoek verricht naar de Kunstcaemer. Het onderzoek richt zich op het fenomeen van de kunstkamers, de herkomst van Rembrandts verzameling en de herkomst van de verzameling die we nu laten zien (vooral bruiklenen van Rijksmuseum voor Oudheden, Naturalis en Museum voor Wereldculturen). Ook is er een voorstel gedaan hoe we dit onderzoek kunnen presenteren aan het publiek.

In 2023 nam Museum Rembrandthuis tevens als (mede-)organisator deel aan twee symposia:

- » Symposium over zeventiende-eeuwse Hollandse tekeningen in samenwerking met het Rijksmuseum en het Ackland Art Museum, naar aanleiding van de tentoonstelling *Tekenkunst*. Dit symposium vond plaats in juni 2023 in het Rijksmuseum.
- » Symposium over 'Rembrandt en genre' in Herstmonceux Castle (Engeland) in samenwerking met de Bader Foundation. Dit symposium vond plaats eind juli 2023.

Publicaties

In 2023 verschenen enkele nieuwe publicaties van Museum Rembrandthuis:

- » Huisgids Museum Rembrandthuis in zes talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Italiaans en Spaans.

- » Zomerboekje 'Rembrandt & de liefde' in twee talen (Nederlands en Engels), met prenten uit de collectie van Museum Rembrandthuis, verschenen ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling.
- » Kroniek 2022 (alleen digitaal) met bijdragen van senior conservatoren Leonore van Sloten en David de Witt.
- » Jaarverslag 2022 (alleen digitaal).

Beheer, behoud en registratie

Museum Rembrandthuis is lid van het CHV-netwerk. Conservator Leonore van Sloten organiseerde een ochtend rondom activisme en vandalisme met input van het Rijksmuseum en het Mauritshuis.

FOTO: AAD HOOGENDOORN

Development

Museum Rembrandthuis is voor 80% afhankelijk van bezoekersinkomsten. Voor de komende jaren hebben wij de ambitie om minder afhankelijk te worden van louter bezoekersinkomsten en om de inkomsten uit fondsenwerving en evenementen structureel te vergroten. Wij zijn allen die het museum in 2023 financieel steunden, zoals hierna beschreven, samen met een aantal anonieme gevers, bijzonder erkentelijk voor alle donaties en giften. Zonder deze steun hadden wij niet op dit niveau kunnen programmeren en projecten kunnen realiseren.

Huysgenoten

De Huysgenoten is een gezelschap dat is opgericht in 2023, met in totaal 20 leden. Deze donateurs voelen zich nauw betrokken bij Museum Rembrandthuis en fungeren door hun enthousiasme, netwerk en kennis vaak als ambassadeur van het museum. De Huysgenoten hebben een achtergrond in politiek, bedrijfsleven, cultuur, kunst en filantropie. De minimale bijdrage voor Huysgenoten bedraagt €1.000 per jaar, meestal in de vorm van een periodieke gift. De gezamenlijke donaties zijn van groot belang voor het museum om onze ambities te realiseren. Voorbeelden daarvan: aankoop of restauratie van kunst, een bijzonder (educatie)programma, een element ten behoeve van de inrichting van het museum. Op 10 mei organiseerden we het eerste diner voor de Huysgenoten in het museum, met succes: er zijn acht nieuwe Huysgenoten geworven en twee bestaande Huysgenoten besloten tijdens het diner om hun bijdrage te verhogen.

Amsterdam Fonds voor de Kunst

In 2023 ontving het museum in het kader van het Kunstenplan 2021-2024 een bijdrage van € 839.901.

Bedrijven

In 2023 was er een voortzetting van de sponsoring met bestaande partners Mastercard en Kikkoman. Mastercard droeg daarenboven extra bij aan Meesterplan fase 1 en droegen zij extra bij aan de Museumnacht. Kikkoman droeg ook extra bij en plaatste op het iconische flesje het logo van Museum Rembrandthuis, in het kader van hun eigen 25-jarige jubileum hier in Nederland.

Fondsen

In 2023 heeft Museum Rembrandthuis financiële steun ontvangen van diverse fondsen. Wij zijn de volgende fondsen zeer erkentelijk voor hun bijdrage:

- » Voor *Meesterplan fase 1*: Vriendenloterij, Van Zadelhoff Fonds, Gemeente Amsterdam, Stichting Dioraphte, Cultuurfonds, VSB Fonds, Zabawas, Hendrik Muller Fonds en Stichting Vrienden van Museum Rembrandthuis.
- » Voor de *bruikleen en presentatie van het Rembrandt-schilderij van Titus*: Vereniging Rembrandt en de Turing Foundation (de 'Buitenkans'-regeling).
- » Voor de tentoonstelling *Tekenkunst*: Stichting Pieter Bastiaan, Stichting Virtutis Opus, Stichting Thurkowfonds, Nachenius Tjeenk, De Gijsselaar-Hintzenfonds, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, de Janssen's Friesche Stichting, Stichting Dorodarte en een fonds dat anoniem wenst te blijven.

- » Voor *Rembrandt Open Studio*: Mondriaan Fonds.
- » Voor *Rembrandt onder de arm* (een samenwerking met Sumibu): Gemeente Amsterdam (Stadsdeel Zuidoost en Nieuw-West, regeling Aanpak Binnenstad), AMVJ Fonds, Mensen Maken Amsterdam (Nieuw-West), Het Amsterdamsche Fonds en Stichting Woudschoten.
- » *Vakantiewerkshops Kerstvakantie voor families en Stadspashouders (economische inclusie)*: Gemeente Amsterdam
- » Het Cultuurfonds maakte middels een stipendium de inzet mogelijk van een assistent-conservator voor onderzoek naar de Joodse buurt in Rembrandts tijd.

FOTO: AAD HOOGENDOORN

Vrienden van Het Rembrandthuis

Activiteiten

2023 heeft in het teken gestaan van de heropening van Museum Rembrandthuis. Speciaal voor de Vrienden is op 15 maart een heropeningsevenement georganiseerd. Vol trots hebben de aanwezige Vrienden genoten van de door hen mogelijk gemaakte Epiloogruimte. Het tweede Vrienden-evenement vond in oktober plaats, onder de noemer 'Operatie Nachtwacht'. Restauratiehistoricus Esther van Duijn vertelde op fascinerende wijze over de restauratiegeschiedenis van Rembrandts *Nachtwacht*. De Vrienden konden ook een exclusief bezoek brengen aan de Rembrandt Open Studio en kennismaken met de twee hedendaagse kunstenaars die daar werkzaam waren, Abul Hisham en Guy Vording.

Leden en bestuur

Op 1 januari 2023 had de Vereniging Vrienden van het Rembrandthuis 247 leden. Het jaar werd afgesloten met een ledenaantal van 233, een licht terugloop. Het bestuur heeft dit inmiddels geanalyseerd en zal in de loop van 2024 met concrete wervingsacties komen om het ledenbestand weer naar het oude niveau te tillen, c.q. te verhogen. Het bestuur heeft in 2023 vier keer vergaderd en op verschillende momenten overlegd met de directeur van het museum, Milou Halbesma. De Algemene Ledenvergadering van de Vrienden is op 28 juni 2023 online gehouden. Op deze ledenvergadering zijn twee nieuwe bestuursleden benoemd: Roderik Bouwman en Miranda Bender. Bouwman heeft daarbij de voorzittersrol van Marcel Lasonder overgenomen. Leoni Bergman en Henriëtte Bast zijn beiden in de loop van 2023 als bestuurslid teruggetreden.

Vriendenbijdrage

Vanuit de Vrienden is dit jaar een schenking aan het museum gedaan van € 10.000. Wij zijn alle Vrienden zeer erkentelijk voor de steun.

Veiligheid, duurzaamheid en onderhoud

Veiligheid

Ook in 2023 was het belangrijk om waakzaam te blijven. Daarnaast is de verschuiving van fysieke aanvallen naar cyberaanvallen heel zichtbaar geworden. Op beide domeinen zijn er maatregelen getroffen en werken we vanuit een actieplan naar optimale veiligheid. Daarnaast vinden er jaarlijks trainingen plaats om de kennis bij het team op gewenst niveau te houden.

Duurzaamheid

In 2022 is getart met het Actieplan Duurzaamheid. Om te verduurzamen zullen we in een periode van negen jaar stappen genomen moeten worden op de terreinen water, materialen, vervuiling, gezondheid, afval, energie, transport, landgebruik en ecologie.

Tijdens de verbouwing is er als bezuinigings- en verduurzamingslag in 2022-2023 een grote hoeveelheid halogeenlampen, spaarlampen en oude tl-buizen vervangen door led-exemplaren en zijn er een tiental bewegingsmelders geplaatst om licht niet onnodig lang aan te laten staan. Daarnaast is het monumentale pand van dubbele beglazing voorzien en zijn kieren gedicht om de isolatie te optimaliseren. Dit is direct zichtbaar in een bezuiniging op het energieverbruik: hoewel de publieksruimte met 30% is toegenomen en het gebruik van audiovisueel materiaal is toegenomen, is het verbruik gelijk aan voorgaande jaren. Daarnaast zijn we in 2023 een samenwerking aangegaan met adviesbureau De Groene Grachten, gespecialiseerd in het begeleiden van het verduurzamen van erfgoed in Amsterdam, onder andere in het kader van de erkende maatregelen.

Onderhoud

In 2023 zijn de werkzaamheden voortkomend uit het MJOP bijna volledig conform plan gerealiseerd.

FOTO: LIGHT AT WORK JORIT LOUSBERG

Organisatie

De formatie en bezetting 2023 zien er als volgt uit:

GEMIDDELD FTE	BEZETTING	FORMATIE	BEZETTING	VERSCHIL
Formatie Fte begroting beheer	2022	2023	2023	2023
Directeur bestuurder	0,67	1	1	0
Zakelijk leider	1	1	1	0
Secretariaat	1,33	1,33	1,33	0
Financiële administratie	0,9	1,0	0,98	-0,02
Coördinator HR	0	0,67	0,0	-0,67
Subtotaal	3,9	5,0	4,31	-0,69
Formatie Fte begroting activiteiten	2022	2023	2023	2023
Collectie	3,06	3,94	4,06	0,11
Educatie	1,78	1,78	1,78	0,00
Tentoonstellingen en projecten	1	1,56	1,60	0,05
Marketing, communicatie en sales	2,42	3,69	3,61	-0,09
Development	0,89	0,89	0,89	0,00
Operationele zaken staf	1,72	2,39	2,39	0,01
Operationele zaken vloer	8,82	11,01	13,69	2,68
Subtotaal	19,69	25,26	28,02	2,76
Totaal 2023	23,59	30,26	32,33	2,1

De coördinator HR is een nieuwe functie die ontstaan is na het samenvoegen van de portefeuilles van het hoofd Operationele zaken en het hoofd Financiën en organisatie in de functie van zakelijk leider. Hiervoor is de organisatiestructuur iets aangepast met een manager Veiligheid en BHV, een coördinator Publiekszaken en een coördinator HR. De functie van coördinator HR wordt op zzp-basis uitgevoerd.

De bezetting Operationele zaken vloer is hoger uitgekomen dan begroot, omdat er aan de ene kant langdurig zieken vervangen moesten worden, anderzijds doordat er extra bezetting (onbegroot) nodig bleek om in bruikleenvoorwaarden (beveiliging bij werk) en uitgifte van de

multimediatour te kunnen voorzien. Na de coronapandemie en de verbouwing was de poule van vrijwilligers en stagiairs niet op gewenst niveau, waardoor onbetaald werk door betaalde medewerkers moest worden gedaan.

Overzicht en nevenfuncties directeur-bestuurder en MT

Milou Halbesma

Directeur-bestuurder

Nevenfuncties: lid RvT Hortus Botanicus Amsterdam

Irene Ford

Zakelijk leider

Nevenfuncties: lid RvT (lid auditcommissie) Landelijk kennisinstituut cultuureducatie en amateurkunst (LKCA)

Hester Huitema

Hoofd tentoonstellingen & educatie

Nevenfuncties: secretaris RvT Musea Bekennen Kleur

Marieke de Klein

Hoofd marketing

Nevenfuncties: juryvoorzitter non-profit en overheid SAN-accenten (Stichting Adverteerdersjury Nederland), bestuurslid/secretaris Biz Breestraten, lid van de stuurgroep gebiedsprofiel Nieuwmarktbuurt, lid van de stuurgroep Culturele Wallen

Epco Runia

Hoofd collectie

Nevenfuncties: bestuurslid Stichting Pieter Haverkorn van Rijsewijk

Verzuim

Het ziekteverzuim over 2023 is hoog met 8,32%. Dit komt met name door het bovengemiddelde aantal lang ziekteverzuim, een zware belasting voor een kleine organisatie. Het heeft onze volle aandacht om het verzuim zo laag mogelijk te houden en dus te voorkomen. Alle gevallen staan op zichzelf en zijn geen symptoom van een organisatorisch probleem.

Personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging (PVT) en de directeur-bestuurder kwamen in 2023 driemaal samen en hebben de personele- en financiële stand van zaken besproken. Tevens kwam de verkiezing van nieuwe leden van de PVT aan de orde; er is besloten om deze verkiezing in 2024 te organiseren.

RI&E

In 2023 zijn de volgende acties op het gebied van de RI&E uitgevoerd: antislip natuursteentrappen bijgeslepen, stazitkrukken voor medewerkers in het museum aangeschaft, het aantal momenten waarbij boven het hoofd wordt gewerkt zijn gereduceerd door alle lampen te vervangen door ledverlichting die alleen incidenteel vervangen moet worden, in de keuken en toiletten zijn kieren gedicht zodat de schoonmaak meer ergonomisch volbracht kan worden en er is

een stiltekamer gerealiseerd waar men zich terug kan trekken voor rust, bezinning of om te kolven.

Los van de fysieke verbeteringen, werken we aan teambuilding en het vergroten van kennis. We zijn het jaar gestart met een activiteitenreeks 'Meester in Rembrandt', waaraan alle betrokkenen bij Museum Rembrandthuis (medewerkers in loondienst, museumdocenten en vrijwilligers) in steeds wisselende groepen hebben deelgenomen. Het programma bestond uit een workshop 'Verf maken als Rembrandt', een workshop 'Etsen als Rembrandt', een stadswandeling langs Rembrandt-locaties in de binnenstad en een presentatie over de ontstaansgeschiedenis van het Rembrandthuis. Deze activiteitenreeks heeft zowel de betrokkenheid bij het museum als het teamgevoel vergroot.

Gedragcode en vertrouwenspersoon

Sinds 2021 werkt het museum met het Handboek Personeel en Organisatie. Dit handboek bestaat uit het bedrijfsreglement, informatie over het museum, kantoorgebruik en de personeelsregelingen, een gedragscode tegen ongewenste omgangsvormen en, in het verlengde hiervan, een klachtenregeling. In 2022 is een statement over wat wij verstaan onder diversiteit en inclusie, met een verwijzing naar het Actieplan Diversiteit en Inclusie, aan het handboek toegevoegd. Bij de *onboarding* van nieuwe medewerkers wordt altijd apart aandacht besteed aan het doornemen van de bovenstaande stukken.

Onze vertrouwenspersoon die verbonden is aan het Landelijk Bureau Integriteit en Vertrouwenspersoon (LBIV) heeft in

2023 twee meldingen ontvangen; met beide meldingen is zorgvuldig omgegaan en beide zijn naar tevredenheid afgehandeld.

Code Cultural Governance

De stichting Museum Rembrandthuis onderschrijft en past de Code Cultural Governance toe. De negen praktijkaanbevelingen voor stichtingen met een Raad van Toezichtbesturingsmodel worden toegepast. Conform deze praktijkaanbevelingen worden de volgende gegevens in het jaarverslag opgenomen:

Wij maken melding van de toepassing van de code en van eventuele wijzigingen op het gebied van Governance, inclusief het besturingsmodel (in 2023 zijn op dit gebied geen wijzigingen te melden).

- » Onze organisatie kent een op het museum toegesneden systeem voor risicobeheersing en controle (vastgelegd in het AO/IB en de cyclus van rapportage en control).
- » Het bestuur geeft in het bestuurs- en jaarverslag informatie over het bezoldigingsbeleid van de organisatie en over de aard van het contract met de directeur-bestuurder.
- » Het verslag van de Raad van Toezicht maakt deel uit van het jaarverslag van de organisatie.
- » In de jaarrekening wordt informatie verstrekt over de vergoeding van de Raad van Toezichtleden (onze Raad van Toezicht-leden verrichten hun toezichthoudende werk onbezoldigd).
- » Goedgekeurde besluiten waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen komen, met toelichting, in het jaarverslag te staan (niet van toepassing over het jaar 2023);

- » Het bestuurs- en jaarverslag vermelden de nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht, de directeur-bestuurder en het managementteam (MT).

Code Diversiteit en Inclusie

De werkgroep Diversiteit en Inclusie werkt door aan het Actieplan Diversiteit en Inclusie en heeft aanpassingen doorgezet in de wijze van werving, selectie en *onboarding* van nieuwe medewerkers. Deze nieuwe aanpak is geëvalueerd en hoewel we sindsdien nog weinig nieuwe vacatures hebben kunnen invullen, zijn we positief over de uitwerking op de vacatures die wel zijn ingevuld. Voor het aantrekken van nieuwe museumdocenten op zzp-basis heeft de nieuwe wijze geleid tot een veelzijdige en kundige nieuwe poule.

Met de verbouwing zijn specifieke doelstellingen op het gebied van diversiteit en inclusie behaald door het vernieuwde museale verhaal met elementen van meerstemmigheid in de presentatie en een geheel nieuwe multimediatour en huisgids die in samenwerking met kritische panels is samengesteld. Ook is fase 1 van het meerjarenplan voor toegankelijkheid gerealiseerd door het museum beter toegankelijk te maken voor mensen met een visuele beperking. Zo is er aan de museuminrichting een voelmaquette van het huis toegevoegd, alsmede losse voel- en geurobjecten per kamer. Dit is ontwikkeld in samenwerking met vertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen van de beoogde doelgroep. Daarnaast is er braille en audio toegevoegd aan de lift in de moderne museumvleugel. De werkgroep heeft binnen het OF/BY/FOR ALL-netwerk

verschillende oefeningen en bijeenkomsten gehad en deze vervolgens ook met de overige collega's van het museum in kleinere sessies herhaald, zodat er gelijk sprake is van overdracht en het inzetten van verandering. Er is een nieuwe doelgroep gedefinieerd ('Ouders/verzorgers uit Amsterdam Nieuw-West met kinderen in de basisschoolleeftijd die zich verbonden voelen met de Arabische cultuur en die geïnteresseerd zijn in ambachten, erfgoed en/of kunst') en er zijn verschillende contactmomenten georganiseerd met vertegenwoordigers van deze (voor het museum nieuwe) publieksgroep. Het traject is in 2023 afgesloten met een Change Plan, waarmee we deze doelgroep duurzaam in het museum kunnen ontvangen, met de daaruit voortkomende acties en een geplande tentoonstelling in co-creatie met de doelgroep (2026).

FOTO: LIGHT AT WORK JORIT LOUSBERG

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) heeft in 2023 viermaal vergaderd met de directeur-bestuurder, in aanwezigheid van de zakelijk leider. Onderwerpen die aan bod kwamen, waren onder andere de verbouwing, de heropening, de jaarrekening 2022, de halfjaarcijfers 2023, het collectiebeleid, de voorgenomen statutenwijziging van de Stichting Museum Rembrandthuis, de voorbereiding van de statutenwijziging van en van de overdracht van de collectie naar de Stichting Collectie, de begroting, de vierjaarlijkse aanvraag voor het Kunstenplan van het AFK en het Jaarplan (OGSM) 2024 (OGSM staat voor Objectives, Goals, Strategies en Measures, een methode die beleidsvoornemens concretiseert en meetbaar maakt). Tijdens elke RvT-vergadering kwamen de financiële situatie aan bod en de ontwikkeling van het eigen vermogen van de Stichting Museum Rembrandthuis.

Tevens waren de geformuleerde risico's onderwerp van gesprek, waarbij de grootste risico's waar het museum in de komende periode rekening mee moet houden, zijn:

- » Een tekort aan financiële middelen door een negatief eigen vermogen, het uitblijven van, of een afname in bezoekers en/of een afname van structurele subsidie en incidentele fondsen.
- » Door hogere vaste lasten zijn we afhankelijk van fondsenwerving voor activiteiten, en zou er onvoldoende financiële ruimte kunnen ontstaan voor onze doelstellingen op het gebied van tentoonstellingen, programmering, diversiteit, inclusie, toegankelijkheid en gastvrijheid, waarbij we de gewenste verbinding met het publiek niet zouden kunnen leggen.

- » Een hoog ziekteverzuim, waardoor doelstellingen niet behaald kunnen worden en de niet-zieke medewerkers overbelast worden.
- » De klimaatinstallatie, die voortdurende onderhoudskosten vraagt en op termijn vervangen moet worden.
- » In september 2023 vond de jaarlijkse strategische heisessie plaats met de RvT, de directeur-bestuurder en de leden van het managementteam. Deze sessie stond geheel in het teken van diversiteit en inclusie. De stand van zaken en de ambities van het museum werden gepresenteerd en de RvT kreeg ook de gelegenheid om de eigen samenstelling op dit gebied onder de loep te nemen. Het gezamenlijk uitdiepen van één strategisch thema werd als effectief ervaren door alle aanwezigen.

De najaarsvergadering van de RvT stond dit jaar in het teken van de vierjaarlijkse aanvraag voor het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK). De navolgende doelstelling is geformuleerd voor de beleidsperiode 2025-2028: 'Museum Rembrandthuis moet een begrip worden: een onderscheidend museum met een accent op vakmanschap, stevig geworteld in Amsterdam en aantrekkelijk voor een breed publiek, een museum dat vanuit een gezonde, duurzame organisatie de doelstellingen kan behalen.' Deze doelstelling is vervolgens uitgewerkt tot aanvraag, die is ingediend in januari 2024.

Overzicht, nevenfuncties en bezoldiging Raad van Toezicht

Bestuurslid Jan van Adrichem, afgetreden in 2022, is opgevolgd door kunsthistoricus Charlotte Rulkens per 21

maart 2023, zij is het jongste RvT-lid ooit in de geschiedenis van Museum Rembrandthuis. De procedure liep middels een openbare werving en is succesvol afgerond. Op 7 juli 2023, na de afronding van de verbouwing en de heropening van het museum, trad voorzitter Maarten Feilzer af en werd Jan van der Grinten, RvT-lid sinds 27 juni 2017, de nieuwe voorzitter van de RvT van Museum Rembrandthuis. In december 2023 is RvT-lid Karin van Gilst benoemd als vice-voorzitter. De voorzitter en leden van de RvT ontvangen geen bezoldiging. Desgewenst worden er reiskosten vergoed.

Maarten Feilzer (voorzitter tot 7 juli 2023)

Algemeen directeur Zadelhoff B.V.

Nevenfuncties: Bestuurslid Foundation Continuity proQR Therapeutics.

Jan van der Grinten (voorzitter per 7 juli 2023)

Advocaat/adviseur Bestuursrecht bij Van Doorne.

Nevenfuncties: Voorzitter Sybren Polet Stichting; lid RvT Stichting Klaterklanken;

lid adviescommissie Rechtsstatelijkheid van de Nederlandse Orde van Advocaten;

gastdocent Overheidsaansprakelijkheidsrecht aan de Universiteit Leiden; docent Studiecentrum Rechtspleging (SSR).

Karin van Gilst (vice-voorzitter per 12 december 2023)

Consultant, bestuurder en interim-manager in media en cultuur. Per 1 juli 2023 directeur van Foam.

Nevenfuncties: Lid RvT Boekmanstichting; voorzitter RvT Rialto Film; bestuurslid Cultuurfonds Noord-Holland regio Amsterdam; bestuurslid Foam Friends; adviseur Northern Light, IMC Weekendschool.

Marcia Sookha (RvT-lid, lid van de auditcommissie)
Stadsontwikkelaar.

Nevenfuncties: voorzitter bestuur Stichting NDSM.

Udo Kock (RvT-lid, lid van de auditcommissie)
Adviseur, bestuurder en toezichthouder in het publiek-private domein

Nevenfuncties: Voorzitter Raad van Commissarissen Meerlanden NV; lid RvT Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn); lid Raad van Commissarissen Rabobank Amsterdam; lid Raad van Commissarissen Netherlands Institute for Multiparty Democracy; penningmeester vermogensfonds Fundatie van den Sandtheuvel, Sobbe; voorzitter Raad van Commissarissen NV Haagse Milieu Services (tot maart 2023); lid Raad van Commissarissen ParkBee (tot augustus 2023).

Michaela barones van Wassenaer (RvT-lid)
Bestuurder en consultant filantropie en social impact investments.
Nevenfuncties: Secretaris Bestuur Stichting UNESCO Centrum NL; penningmeester Bestuur Stichting Cees Goekoop Fonds; lid RvT Stichting Educatie en Cultuur (SEC); bestuurslid Stichting Jan Pieters' Huis; bestuurslid Jacoba van Wassenaer Fonds; penningmeester Bestuur Stichting Internationaal van Wassenaer Concours; bestuurslid Stichting Fonds

Nederlandse Adel; lid RvT De Vlinderstichting, bestuurslid van de Nederlandse Adelsvereniging.

Charlotte Rulkens (RvT-lid)
Kunsthistoricus en onderzoeker aan de Vrije Universiteit.

FOTO: AAD HOOGENDOORN

Financiën

Resultaat

Het exploitatieresultaat is - € 882.580. Na verwerking van de vrijgevallen bestemmingsreserves Meesterplan a € 49.568 en educatie a € 22.083 komt de dotatie aan de algemene reserve uit op € 810.929. Hiermee komen we tot de volgende ontwikkeling van de algemene reserve.

RESULTAAT-BESTEMMING	12/31/'22	12/31/'23	VERWACHTING				
			2024	2025	2026	2027	2028
Ten laste - / gunste + van Algemene reserve	€ -	€ -485.124	€ 109.437	€ 118.667	€ 315.433	€ 343.303	€ 498.347
Algemene reserve per 31-12	€ 248.834	€ -236.290	€ -126.853	€ -8.186	€ 307.247	€ 650.550	€ 1.148.897

De vermogenspositie vraagt onze volle aandacht. De komende vijf jaar zijn gericht op continuïteit van het museum en opbouw van het eigen vermogen. In 2027 verwachten we dat de algemene reserve weer positief is.

Jaarcijfers 2023

* In de begroting staan de dotatiekosten a € 325.805 voor de bestemmingsreserve schenking in natura opgenomen onder Activiteitenlasten materieel, collectie en bibliotheekkosten. In de jaarrekening is deze dotatie na resultaatbestemming verwerkt. Vandaar de grote afwijking in de Activiteitenlasten materieel realisatie en begroting.

	JAARREKENING 2023	HALFJAAR- CIJFERS	VASTGESTELD 13-12-2022	JAAR VS HALFJAAR- CIJFERS	JAARREKENING 2022
	realisatie 2023	prognose heel 2023	begroting 2023	verschillenanalyse	
Aantal bezoekers	226.298	217.275	200.000	17.275	153.614
Omzet entree per bezoeker	€ 11,78	€ 11,00	€ 11,00	€ 0,00	€ 10,85
Omzet winkel per bezoeker	€ 1,85	€ 2,00	€ 2,00	€ 0,00	€ 1,94
BATEN	realisatie 2023	prognose heel 2023	begroting 2023	verschillenanalyse	
Publieksinkomsten	€ 3.267.880	€ 2.948.636	€ 2.724.000	€ 319.244	€ 2.040.338
Publieksinkomsten (entree, winkel, rondleidingen, workshops)	€ 3.137.732	€ 2.812.874	€ 2.594.000	€ 324.858	€ 1.989.390
Sponsoring/partnerships regulier	€ 40.000	€ 60.000	€ 60.000	€ -20.000	€ 40.000
Overige inkomsten (verhuur, reizende tentoonstellingen)	€ 90.148	€ 75.762	€ 70.000	€ 14.386	€ 10.948
Kunstenplan subsidie AFK	€ 839.904	€ 839.901	€ 808.049	€ 3	€ 784.554
Overige subsidies uit publieke middelen	€ 86.595	€ 138.417	€ 140.000	€ -51.822	€ 328.877
Projectsubsidie tentoonstellingen	€ 20.752	€ 72.000	€ 60.000	€ -51.248	€ 20.000
SIM subsidie MJOP	€ -	€ 21.600	€ 50.000	€ -21.600	€ -
Projectsubsidie overig	€ 12.492	€ -	€ 30.000	€ 12.492	€ -
Corona compensatiemiddelen	€ 53.351	€ 44.817		€ 8.534	€ 308.877
Bijdragen uit private fondsen	€ 485.514	€ 456.523	€ 468.023	€ 28.991	€ 383.406
Projectsubsidies tentoonstellingen	€ 88.146	€ 68.500	€ 60.000	€ 19.646	€ -
Donaties in natura	€ 325.805	€ 325.805	€ 325.805	€ -	€ 325.805
Huysgenoten	€ 36.500	€ 30.000	€ 50.000	€ 6.500	€ -
Donaties en schenkingen	€ 35.063	€ 32.218	€ 32.218	€ 2.845	€ 57.601
SOM DER BATEN	€ 4.679.893	€ 4.383.477	€ 4.140.072	€ 296.416	€ 3.537.175
LASTEN					
Beheerslasten personeel	€ 484.548	€ 491.109	€ 499.109	€ -6.561	€ 408.604
Brutolonen beheer	€ 387.847	€ 401.009	€ 447.009	€ -13.162	€ 313.778
Overige personeelskosten	€ 96.701	€ 90.100	€ 52.100	€ 6.601	€ 94.826
Beheerslasten materieel	€ 1.125.374	€ 1.019.758	€ 1.027.897	€ 105.616	€ 970.825
Huisvestingskosten	€ 743.214	€ 753.723	€ 756.862	€ -10.509	€ 644.004
Algemene en kantoorkosten	€ 225.670	€ 167.500	€ 177.500	€ 58.170	€ 214.393
Afschrijvingen	€ 156.490	€ 98.535	€ 93.535	€ 57.955	€ 112.428
Totaal beheerslasten	€ 1.609.922	€ 1.510.867	€ 1.527.006	€ 99.055	€ 1.379.429
Activiteitenlasten personeel	€ 2.382.695	€ 2.122.354	€ 1.922.354	€ 260.341	€ 1.495.675
Brutolonen activiteiten	€ 1.812.389	€ 1.781.134	€ 1.721.134	€ 31.255	€ 1.347.295
Overige personeelskosten	€ 570.306	€ 341.220	€ 201.220	€ 229.086	€ 148.380
Activiteitenlasten materieel	€ 1.232.054	€ 1.656.107	€ 1.546.107	€ -424.053	€ 588.772
Tentoonstellingen en projectkosten	€ 413.760	€ 505.000	€ 485.000	€ -91.240	€ 119.631
Marketing, communicatie en sales	€ 421.967	€ 423.300	€ 333.300	€ -1.333	€ 151.483
Collectie en bibliotheekkosten	€ 104.468	€ 420.805	€ 420.805	€ -316.337	€ 105.579
Aankoopbudget collectie	€ 5.495	€ 40.000	€ 40.000	€ -34.505	€ 24.056
Educatie kosten	€ 99.233	€ 67.002	€ 67.002	€ 32.231	€ 62.230
Kosten museumwinkel	€ 187.131	€ 200.000	€ 200.000	€ -12.869	€ 125.793
Totaal activiteitenlasten	€ 3.614.749	€ 3.778.461	€ 3.468.461	€ -163.712	€ 2.084.447
SOM DER LASTEN	€ 5.224.671	€ 5.289.328	€ 4.995.466	€ -64.657	€ 3.463.876
Financiële baten en lasten	€ -11.997	€ 17.863	€ 68.328	€ -29.860	€ 8.740
Resultaat	€ -556.775	€ -923.713	€ -923.722	€ 366.939	€ 82.039

REMBRANDTS BOEDELINVENTARIS. FOTO: MIKE BINK

Medewerkers en vrijwilligers

Directie

Milou Halbesma,
directeur-bestuurder

Carey Dinger,
directiesecretariaat

Lonneke Sengers,
directiesecretariaat

Collectie & Educatie

Epcó Runia,
hoofd collectie & educatie

David de Witt,
senior conservator

Leonore van Sloten,
senior conservator

Nathalie Macieszka,
conservator hedendaagse
kunst & interpretatie

Iris Bras-Kost, registrar

Julia Alvares, medewerker
educatie & inclusie

Jaleesa Clows, medewerker
outreach & inclusie

Wim Schot, medewerker
educatie

Tentoonstellingen

Hester Huitema,
hoofd tentoonstellingen

Silke Drevel, projectleider
tentoonstellingen

Marketing, Communicatie & Sales

Marieke de Klein,
hoofd marketing

Anne Akkerman,
medewerker marketing

Lara Nederlof,
medewerker marketing

Daniella Bruinsma,
medewerker merchandise
& retail

Neelam Pugliese,
medewerker events

Jeroen Wijnands,
medewerker groeps-
boekingen & sales

Development

Annelies Kronenberg-van
der Loo, hoofd development

Fien van Aardenne,
trainee development

Financiën & Organisatie

Irene Ford, zakelijk leider

Patricia Heshof, financieel
administratief medewerker

Lilian Ramcharan, manager
veiligheidszaken en BHV

Alfons Hutschemaekers,
coördinator techniek

Patrick Poel, coördinator
publiek en veiligheid

Guus Duin, dagcoördinator

Arthur van den Ende,
dagcoördinator

Encarni Ibañez
dagcoördinator

Amier Nasrullah,
dagcoördinator

Bas Bruijn, medewerker
publiek en veiligheid

Jerry Crawford, medewerker
publiek en veiligheid

Emmah Gateru, medewerker
publiek en veiligheid

Matthijs Messchaert,
medewerker publiek
en veiligheid

Roos Weers, medewerker
publiek en veiligheid

Isabel Winterdal, medewerker
publiek en veiligheid

Laura Gorter,
medewerker kassa

Maurice Knegt,
medewerker kassa

Annelies Dekker,
medewerker winkel

Neelam Pugliese,
medewerker winkel

Fleur Vos, medewerker winkel

Ali Erdogan, medewerker
publiek en hospitality

Alicia Koch, medewerker
publiek en hospitality

Milly Ploeger, medewerker
publiek en hospitality

Mardonio Ramirez Guerra,
medewerker publiek en
hospitality

Steyn Struycken, medewerker
publiek en hospitality

En het team uitgifte multi-
mediatour, museumdocenten
en stagiairs.

COLOFON

Samenstelling: Museum Rembrandthuis,
Vereniging Vrienden van het Rembrandthuis.

Foto voorkant: Mike Bink

Foto achterkant: Joni Israeli

Vormgeving: Loudmouth

Redactie: Nathalie Macieszka

© 2023, Museum Het Rembrandthuis, Amsterdam

museum
Rembrandt
huis

#Rembrandt
was here